

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se

Kopia:
ju.L5@regeringskansliet.se

Ju2025/01048

Utkast till lagrådsremiss: Skärpta regler för villkorlig frigivning

I utkastet till lagrådsremissen (remissen) föreslås flera ändringar som inte har behandlats i den utredning som har föregått remissen, SOU 2024:48. Förvaltningsrätten lämnar i dessa delar följande synpunkter.

Den senaste ändringen av reglerna om uppskjuten villkorlig frigivning, vilken innebar att det räckte att det förelåg särskilda skäl till skillnad från tidigare synnerliga skäl, genomfördes 2021. Denna ändring har ännu inte utvärderats. Remissen föreslår nu att förutsättningarna för att kunna skjuta upp villkorlig frigivning ska utökas på så sätt att det vid bedömningen av om den villkorliga frigivningen ska skjutas upp ska vara tillräckligt att det finns skäl mot villkorlig frigivning. Förvaltningsrätten konstaterar att detta är ett förslag som inte har behandlats i den utredning som har föregått remissen, SOU 2024:48.

Den nu föreslagna ordningen innebär en betydande förändring från de regler som gällde för uppskjuten villkorlig frigivning före 2021. Det kan ifrågasättas om det är lämpligt att ytterligare skärpa regelverket innan den föregående ändringen har utvärderats. Förvaltningsrätten beaktar här särskilt de omständigheter som lyfts fram i SOU 2024:48 som talar emot en förändring av presumtionen för villkorlig frigivning och avtjänad kvotdel och som i stora delar gör sig gällande även för det aktuella förslaget. Mot denna bakgrund anser förvaltningsrätten att förslaget behöver analyseras ytterligare.

Därutöver kan konstateras att beslut om uppskjuten villkorlig frigivning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Förslaget kan därför antas leda till ett ökat antal mål hos förvaltningsdomstolarna. Det framgår inte på vilka grunder konsekvens- och kostnadsanalysen för förvaltningsdomstolarna har gjorts. Det är därför angeläget att följa upp hur förslaget vid ett ikraftträdande påverkar förvaltningsdomstolarna.

Vad gäller remissens förslag om att höja avtjänad kvotdel från två tredjedelar till tre fjärdedelar av ett utdömt fängelsestraff för att villkorlig frigivning ska kunna komma i fråga lämnar förvaltningsrätten följande synpunkter.

Förslaget stämmer inte överens med det förslag som presenteras i föregående utredning, SOU 2024:48. Förvaltningsrätten anser att utredningen, utifrån aktuell forskning och omvärldsanalys, på ett väl avvägt sätt har redogjort för vilka för- och nackdelar ett förändrat system gällande kvotdel i förhållande till villkorlig frigivning skulle kunna medföra. Förvaltningsrätten anser inte att de argument som förs fram i remissen på ett tillräckligt övertygande sätt bemöter de nackdelar som presenteras i utredningen. Enligt förvaltningsrätten bör förslaget därför övervägas ytterligare.

Detta yttrande har beslutats av tf. chefsrådmannen Christoffer Andersson Calafatis efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Emma Fransson.

Christoffer Andersson Calafatis

Emma Fransson